

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาผลการตั้งครรภ์ของผู้ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ได้รับการรักษาด้วยยาต้านไวรัส ในหญิงตั้งครรภ์ที่ไปฝากครรภ์และคลอด ระหว่าง ปี พ.ศ. 2540 - 2541 ในโรงพยาบาลชุมชน 11 แห่ง ในจังหวัดลำปาง จากรายงานการมาฝากครรภ์และการคลอดของหญิงมีครรภ์ที่ติดเชื้อโรคเอดส์ บันทึกประวัติได้ 154 คน เป็นผู้สมัครใจเข้าโครงการ AZT จำนวน 124 คน ไม่สมัครใจเข้าโครงการ AZT จำนวน 30 คน และเลือกกลุ่มหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ จำนวน 103 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มอ้างอิง

ผลการศึกษาครั้งนี้ ได้นำเสนอแบบเปรียบเทียบลักษณะที่ต้องการศึกษา ระหว่างหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่สมัครใจเข้าโครงการ AZT และหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ไม่สมัครใจเข้าโครงการ AZT โดยแบ่งเสนอเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไป

- 1.1 ลักษณะพื้นฐานของหญิงตั้งครรภ์
- 1.2 ผลการตรวจระหว่างการตั้งครรภ์

ส่วนที่ 2 ผลการตั้งครรภ์

- 2.1 ผลระหว่างการตั้งครรภ์
- 2.2 อาการแทรกซ้อนระหว่างการตั้งครรภ์

ส่วนที่ 3 ผลการคลอด

- 3.1 ลักษณะการคลอดของมารดา
- 3.2 ลักษณะของทารกแรกคลอด

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาติดตามหลังคลอดจนถึงวันสุดท้ายที่มีการบันทึก

- 4.1 ลักษณะของหญิงตั้งครรภ์หลังคลอด
- 4.2 ลักษณะของทารกจากการติดตามหลังคลอด

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของหญิงตั้งครรภ์ ทั้ง 3 กลุ่ม

1.1 ลักษณะพื้นฐานของหญิงตั้งครรภ์

อายุ หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีอายุเฉลี่ย 26.10 ปี (SD = 5.81) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อที่สมัครใจเข้าโครงการ AZT มีอายุเฉลี่ย 25.35 ปี (SD = 5.07) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีอายุเฉลี่ย 27.40 ปี (SD = 5.07) อายุเฉลี่ยของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.163$)

ความสูง หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีความสูงเฉลี่ย 153.23 เซนติเมตร (SD = 5.15) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีความสูงเฉลี่ย 152.76 เซนติเมตร (SD = 5.24) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีความสูงเฉลี่ย 151.43 เซนติเมตร (SD = 6.60) ความสูงเฉลี่ยของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน ($p = 0.670$)

จำนวนครั้งของการแท้งบุตร หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนมากไม่เคยแท้ง ร้อยละ 91.2, 75.8 และ 93.3 รองลงมาได้แก่ แท้ง 1 ครั้ง ร้อยละ 7.8, 21.0 และ 6.7 ตามลำดับ แท้ง 2 ครั้งหรือมากกว่า หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ ร้อยละ 1.0 หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT ร้อยละ 3.2 จำนวนครั้งของการแท้งบุตรของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.014$)

การทราบว่าได้ติดเชื่อก่อนฝากครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนมากไม่ทราบ ร้อยละ 100, 99.2 และ 100 หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT ทราบ ร้อยละ 0.8 การทราบว่าการติดเชื่อก่อนฝากครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 1.000$)

สาเหตุของการได้รับเชื้อ หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ทั้ง 2 กลุ่ม ส่วนมากได้รับเชื้อจากสามี ร้อยละ 91.1 และ 96.7 รองลงมาได้แก่ อาชีพพิเศษในอดีต ร้อยละ 4.8 และ 3.3 หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT ได้รับเชื้อจากการติดยาเสพติด ร้อยละ 2.4 และไม่ทราบ ร้อยละ 1.6 สาเหตุของการได้รับเชื้อของหญิงมีครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 1.000$) (ตาราง 1)

ตาราง 1 ลักษณะพื้นฐานของหญิงตั้งครรภ์ จำแนกตามการติดเชื้อของหญิงตั้งครรภ์ และการเข้าร่วมโครงการรับยา AZT ในการป้องกันการถ่ายทอดเชื้อ จากมารดาสู่ทารก

ลักษณะ	หญิงตั้งครรภ์				หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ				p-value *
	ไม่ติดเชื้อ		ติดเชื้อ		ไม่เข้าโครงการ		เข้าโครงการ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
อายุ (ปี) ^a	26.10	5.81	25.35	5.07	27.40	5.07	5.07	0.163	
ความสูง (ซม.) ^a	153.23	5.15	152.76	5.24	151.43	5.24	6.60	0.670	
จำนวนครั้งของการแท้งบุตร									
ไม่เคยแท้ง	94	91.2	94	75.8	28	93.3	0.014		
แท้ง 1 ครั้ง	8	7.8	26	21.0	2	6.7			
แท้ง 2 ครั้งหรือมากกว่า	1	1.0	4	3.2	0	0.0			
การทราบว่าติดเชื้อก่อนฝากครรภ์									
ไม่ทราบ	103	100.0	123	99.2	30	100	1.000		
ทราบ	0	0.0	1	0.8	0	0.0			
สถานะของการได้รับเชื้อ									
ไม่ทราบ	0	0.0	2	1.6	0	0.0	1.000		
ติดเชื้อเสฟติด	0	0.0	3	2.4	0	0.0			
รับจากสามี	0	0.0	113	91.1	29	96.7			
อาชีพพิเศษในอดีต	0	0.0	6	4.8	1	3.3			

*P-value จาก exact probability test

a ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ P-value จาก Kruskal-Wallis test

1.2 ผลการตรวจระหว่างการจัดสรร

อายุครรภ์ครั้งแรกที่มาฝากครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีอายุครรภ์มาฝากครรภ์ครั้งแรกเฉลี่ย 18.46 สัปดาห์ (SD = 8.98) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีอายุครรภ์ครั้งแรกมาฝากครรภ์ เฉลี่ย 21.4 สัปดาห์ (SD = 8.92) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีอายุครรภ์ที่มาฝากครรภ์ครั้งแรก เฉลี่ย 17.35 สัปดาห์ (SD = 8.82) อายุครรภ์ครั้งแรกที่มาฝากครรภ์ของหญิงมีครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.010$)

อายุครรภ์ครั้งสุดท้ายที่มาฝากครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีอายุครรภ์มาฝากครรภ์ครั้งสุดท้าย เฉลี่ย 35.71 สัปดาห์ (SD = 4.68) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีอายุครรภ์มาฝากครรภ์ครั้งสุดท้าย เฉลี่ย 36.97 สัปดาห์ (SD = 4.68) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีอายุครรภ์มาฝากครรภ์ครั้งสุดท้าย เฉลี่ย 27.65 สัปดาห์ (SD = 9.13) อายุครรภ์ครั้งสุดท้ายที่มาฝากครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

น้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก หญิงตั้งครรภ์ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีน้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรกเฉลี่ย 52.40 กิโลกรัม (SD = 7.78) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อที่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก เฉลี่ย 51.76 กิโลกรัม (SD = 6.74) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรก เฉลี่ย 51.77 กิโลกรัม (SD = 9.61) น้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรกของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.624$)

น้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งสุดท้าย หญิงตั้งครรภ์ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีน้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งสุดท้าย เฉลี่ย 59.11 กิโลกรัม (SD = 8.85) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งสุดท้าย เฉลี่ย 57.41 กิโลกรัม (SD 7.41) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งสุดท้าย เฉลี่ย 55.24 กิโลกรัม (SD = 9.46) น้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งสุดท้ายของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.150$)

น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อสัปดาห์ หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 0.36 กิโลกรัม (SD = 0.29) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 0.38 กิโลกรัม (SD = 0.29) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักตัวที่เพิ่มขึ้นต่อสัปดาห์ เฉลี่ย 0.32 กิโลกรัม (SD = 0.62) น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อสัปดาห์ในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.045$)

ความดันโลหิตระหว่างตั้งครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีความดันโลหิต systolic blood pressure เฉลี่ย 107.16 mmHg (SD = 8.8) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่

เข้าโครงการ AZT มีความดันโลหิต systolic blood pressure เฉลี่ย 108.65 mmHg (SD = 8.37) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีความดันโลหิต systolic blood pressure เฉลี่ย 110.67 mmHg (SD = 10.67) ความดันโลหิต systolic blood pressure ในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.038$)

ความดันโลหิตระหว่างตั้งครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีความดันโลหิต diastolic blood pressure เฉลี่ย 68.75 mmHg (SD = 5.4) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีความดันโลหิต diastolic blood pressure เฉลี่ย 69.36 mmHg (SD = 7.16) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีความดันโลหิต diastolic blood pressure เฉลี่ย 71.29 mmHg (SD = 7.29) ความดันโลหิต diastolic blood pressure ในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.234$) (ตาราง 2)

ตาราง 2 ผลการตรวจระหว่างการมาฝากครรภ์ จำแนกตามการติดเชื้อของหญิงตั้งครรภ์ และการเข้าร่วมโครงการรับยา AZT ในการป้องกันทารกเกิดเชื้อจากมารดาสู่ทารก

ลักษณะ	หญิงตั้งครรภ์ ไม่ติดเชื้อ		หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ		p-value *		
	ไม่ติดเชื้อ		ไม่เข้าโครงการ				
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.			
อายุครรภ์เมื่อมาฝากครรภ์ (สัปดาห์)							
ครั้งแรก	18.46	8.98	21.4	8.92	17.35	8.82	0.010
ครั้งสุดท้าย	35.71	4.68	36.97	4.68	27.65	9.13	< 0.001
น้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ (กก.)							
ครั้งแรก	52.40	7.78	51.76	6.74	51.77	9.61	0.624
ครั้งสุดท้าย	59.11	8.85	57.41	7.41	55.24	9.46	0.150
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กก./สัปดาห์)	0.36	0.29	0.38	0.29	0.32	0.62	0.045
ความดัน ระหว่างตั้งครรภ์ (mmHg)							
SBP	107.16	7.62	108.65	8.37	110.67	10.67	0.038
DBP	68.75	5.48	69.36	7.16	71.29	7.29	0.234

* p-value จาก kruskal-Wallis test

จากผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม สรุปได้ว่า
ลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ อายุ ความสูง การทราบที่ติดเชื้อมาก่อนฝากครรภ์
สาเหตุของการได้รับเชื้อ น้ำหนักตัวเมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรกและครั้งสุดท้าย และความดัน
โลหิต diastolic blood pressure

ลักษณะที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ จำนวนครั้งของการแท้ง
บุตร อายุครรภ์เมื่อมาฝากครรภ์ครั้งแรกและอายุครรภ์เมื่อมาฝากครรภ์ครั้งสุดท้าย น้ำหนักตัว
ที่เพิ่มขึ้น และความดันโลหิต systolic blood pressure

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ส่วนที่ 2 ผลการตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ ทั้ง 3 กลุ่ม

2.1 ผลการตั้งครรภ์

การตั้งครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการและหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT คลอดครบกำหนด ร้อยละ 91.3, 91.9 และ 45.5 คลอดก่อนกำหนด ร้อยละ 8.7, 8.1 และ 40.9 ตามลำดับ หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีการทำแท้ง และ แท้งเอง ร้อยละ 4.5 และ 9.1 ผลการตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

อายุครรภ์ขณะคลอด หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์มีอายุครรภ์ขณะคลอดเฉลี่ย 38.75 สัปดาห์ (SD = 2.11) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีอายุครรภ์ขณะคลอด เฉลี่ย 38.99 สัปดาห์ (SD = 1.75) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีอายุครรภ์ขณะคลอด 35.14 สัปดาห์ (SD = 5.25) อายุครรภ์ขณะคลอดของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.006$)

การคลอดก่อนกำหนด หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนมากคลอดครบกำหนด ร้อยละ 91.3, 91.9 และ 52.6 ตามลำดับ คลอดก่อนกำหนด ร้อยละ 8.7, 8.1 และ 47.4 การคลอดก่อนกำหนดของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

การมีชีวิตของบุตรขณะคลอด บุตรที่คลอดจากมารดาทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนมากคลอดมีชีวิต ร้อยละ 100, 100 และ 94.7 การตายคลอดพบเฉพาะในหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT ร้อยละ 5.3 การมีชีวิตของบุตรขณะคลอดของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.077$)

อาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีอาการระหว่างตั้งครรภ์ ร้อยละ 15.5, 23.4 และ 73.3 อาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) (ตาราง 3)

ตาราง 3 ผลการตั้งตระกร้อ จำแนกตามการตัดสินใจของหญิงตั้งครรภ์ และการเข้าร่วมโครงการรับยา AZT ในการป้องกันทารกถ่ายทอดเชื้อจากการเข้าสู่ทารก

ลักษณะ	หญิงตั้งครรภ์ที่		หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ				p-value *
	ไม่ติดเชื้อ		เข้าโครงการ		ไม่เข้าโครงการ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ผลการตั้งตระกร้อ							
ทำแท้ง	0	0.00	0	0.00	1	4.5	< 0.001
แท้งเอง	0	0.00	0	0.00	2	9.1	
คลอดก่อนกำหนด	9	8.7	10	8.1	9	40.9	
คลอดครบกำหนด	94	91.3	114	91.9	10	45.5	
อายุครรภ์ขณะคลอด (สัปดาห์) ^a	38.75	2.11	38.99	1.75	35.14	5.25	0.006
การคลอดก่อนกำหนด							
ครบกำหนด	94	91.3	114	91.9	10	52.6	< 0.001
ก่อนกำหนด	9	8.7	10	8.1	9	47.4	
การมีชีวิตของบุตรขณะคลอด							
คลอดมีชีวิต	103	100.0	124	100.0	18	94.7	0.077
ตายคลอด	0	0.0	0	0.0	1	5.3	
อาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์							
มี	16	15.5	29	23.4	22	73.3	< 0.001
ไม่มี	87	84.5	95	76.6	8	26.7	

* p-value จาก exact probability test

a ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน p-value จาก kruskal-Wallis test

อาเซียน หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT อาเซียน ร้อยละ 0.8 หญิงตั้งครรภ์อีก 2 กลุ่ม ไม่มีอาการ อาการอาเซียนในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 1.000$)

มีเลือดออกทางช่องคลอด หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีเลือดออกทางช่องคลอด ร้อยละ 0.8 หญิงตั้งครรภ์อีก 2 กลุ่ม ไม่มีอาการ อาการเลือดออกทางช่องคลอดของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 1.000$)

มีอาการมากกว่า 3 อย่าง หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีอาการมากกว่า 3 อย่าง ร้อยละ 1.6 และหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีอาการมากกว่า 3 อย่าง ร้อยละ 3.3 มีอาการมากกว่า 3 อย่างในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.238$) (ตาราง 4)

หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีอาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์แต่ละอาการไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 อาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ จำนวนตามการติดเชื้อของหญิงตั้งครรภ์ และการเข้าร่วมโครงการรับยา AZT ในการป้องกันทารกถ่ายทอดเชื้อ
จากมารดาสู่ทารก

ลักษณะ	หญิงตั้งครรภ์ ไม่ติดเชื้อ		หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ		p-value *		
	ไม่เข้าโครงการ		เข้าโครงการ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
อาการแทรกซ้อน							
ปวดท้อง	3	2.9	8	6.5	0	0.0	0.361
ปวดศีรษะ	3	2.9	5	4.0	0	0.0	0.687
ผื่นขึ้นตามตัว	2	1.9	4	3.2	0	0.0	0.855
มีไข้และไอ	3	2.9	3	2.4	1	3.3	0.877
ตกขาว	1	1.0	3	2.4	1	3.3	0.427
แน่นหน้าอก	0	0.0	1	0.8	1	3.3	0.220
ท้องเสีย	3	2.9	1	0.8	0	0.0	0.462
บวม	0	0	1	0.8	0	0.0	1.000
อาเจียน	0	0	1	0.8	0	0.0	1.000
มีเลือดออกทางช่องคลอด	0	0	1	0.8	0	0.0	1.000
มีอาการมากกว่า 3 อย่าง	0	0.0	2	1.6	1	3.3	0.238

* p-value จาก exact probability test

การวิเคราะห์ผลการตั้งครรภ์ของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม สรุปได้ว่า
ลักษณะที่ไม่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ การมีชีวิตของบุตรขณะคลอด อาการแทรก
ซ้อนที่เกิดขึ้น
ลักษณะที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลการตั้งครรภ์ อายุครรภ์
ขณะคลอด การคลอดก่อนกำหนด และอาการแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ส่วนที่ 3 การคลอด

3.1 ลักษณะการคลอดของหญิงตั้งครรภ์

ระยะเวลาถุงน้ำคร่ำแตกหรือรั่วก่อนคลอด หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีระยะเวลาถุงน้ำคร่ำแตกหรือรั่วก่อนคลอด เฉลี่ย 418.83 นาที (SD = 438.08) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีระยะเวลาถุงน้ำคร่ำแตกหรือรั่วก่อนคลอด เฉลี่ย 211.55 นาที (SD = 38.75) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีระยะเวลาถุงน้ำคร่ำแตกหรือรั่วก่อนคลอด เฉลี่ย 250.61 นาที (SD = 24.64) ระยะเวลาถุงน้ำคร่ำแตกหรือรั่วก่อนคลอดในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.031$)

วิธีการคลอด หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม คลอดปกติ ร้อยละ 93.3, 92.8 และ 94.7 มีการใช้เครื่องดูดสุญญากาศในหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ ร้อยละ 4.9 การใช้กีมช่วยคลอด ในหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ ร้อยละ 2.9 และหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT ร้อยละ 4.0 ผ่าท้องคลอด หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ และหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT ร้อยละ 1.9 และ 2.4 ตามลำดับ วิธีการคลอดของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($P = 0.140$)

ปริมาณการเสียเลือด หญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีปริมาณการเสียเลือด เฉลี่ย 282.22 cc (SD = 82.68) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อที่เข้าโครงการ AZT มีปริมาณการเสียเลือด เฉลี่ย 336.25 cc (SD = 179.02) หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีปริมาณการเสียเลือด เฉลี่ย 380.00 cc (SD = 238.75) ปริมาณการเสียเลือดของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.506$)

ลักษณะการคลอดของรก หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม รกคลอดครบ ร้อยละ 100, 98.4 และ 100 หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT รกคลอดไม่ครบ ร้อยละ 0.8 ลักษณะการคลอดของรกในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 1.000$) (ตาราง 5)

ตาราง 5 ลักษณะการคลอด จำแนกตามการติดเชื้อของหญิงตั้งครรภ์ และการเข้าร่วมโครงการรับยา AZT ในการป้องกันทารกตายคลอดเชื้อจากการคลอด

ลักษณะ	หญิงตั้งครรภ์		หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ		p-value *		
	ไม่ติดเชื้อ		เข้าโครงการ				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ระยะเวลาที่ถุงน้ำคร่ำแตก หรือร้าวก่อนคลอด (นาที) ^a	418.83	438.08	211.55	38.75	250.61	24.64	0.031
วิธีการคลอด							
คลอดปกติ	93	93.3	115	92.8	18	94.7	0.140
ใช้เครื่องดูดสุญญากาศ	5	4.9	0	0.0	0	0.0	
ใช้เข็มช่วยคลอด	3	2.9	5	4.0	0	0.0	
ผ่าท้องคลอด (Cesarean Section)	2	1.9	3	2.4	0	0.0	
ไม่ระบุในรายงานการคลอด	0	0.0	1	0.8	1	5.3	
ปริมาณการเสียเลือด (cc) ^a	282.22	82.68	336.25	179.02	380.0	238.75	0.506
ลักษณะการคลอดของรก							
คลอดครบ	103	100.0	122	98.4	19	100.0	1.000
คลอดไม่ครบ	0	0.0	1	0.8	0	0.0	
ไม่ระบุในรายงานการคลอด	0	0.0	1	0.8	0	0.0	

* p-value จาก exact probability test

a ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน p-value จาก kruskal-Wallis test

3.2 ลักษณะของทารกแรกคลอดที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม

น้ำหนักแรกคลอด ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีน้ำหนักแรกคลอดเฉลี่ย 3,017.48 กรัม (SD = 381.16) ทารกที่คลอดจากหญิงติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักแรกคลอดเฉลี่ย 2,805.28 กรัม (SD = 433.72) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักแรกคลอดเฉลี่ย 2,430.56 กรัม (SD = 654.20) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

ทารกน้ำหนักน้อย ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีทารกน้ำหนักน้อย ร้อยละ 8.7 ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีทารกน้ำหนักน้อย ร้อยละ 15.4 และทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีทารกน้ำหนักน้อย ร้อยละ 33.3 ทารกน้ำหนักน้อยในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.019$)

Apgar score ที่ 1 นาที ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มี Apgar score ที่ 1 นาที เฉลี่ย 9.60 นาที (SD = 0.61) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มี Apgar score ที่ 1 นาที เฉลี่ย 9.10 นาที (SD = 1.33) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มี Apgar score ที่ 1 นาที เฉลี่ย 8.67 นาที (SD = 1.07) Apgar score ที่ 1 นาที ของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.005$)

Apgar score ที่ 5 นาที ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มี Apgar score ที่ 5 นาที เฉลี่ย 9.99 นาที (SD = 0.11) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มี Apgar score ที่ 5 นาที เฉลี่ย 9.80 นาที (SD = 0.85) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มี Apgar score ที่ 5 นาที เฉลี่ย 9.58 นาที (SD = 1.16) Apgar score ที่ 5 นาที ของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่างกัน ($p = 0.618$)

ความยาวแรกคลอด ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีความยาวแรกคลอดเฉลี่ย 50.24 เซนติเมตร (SD = 2.25) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีความยาวแรกคลอดเฉลี่ย 49.62 เซนติเมตร (SD = 2.54) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีความยาวแรกคลอดเฉลี่ย 45.0 เซนติเมตร (SD = 7.38) ความยาวแรกคลอดของทารกที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.018$)

ความยาวรอบศีรษะแรกคลอด ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีความยาวรอบศีรษะแรกคลอดเฉลี่ย 33.23 เซนติเมตร (SD = 1.43) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีความยาวรอบศีรษะแรกคลอดเฉลี่ย 33.10

เซนติเมตร (SD = 2.31) ทารกที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีความยาวรอบศีรษะแรกคลอด เฉลี่ย 29.0 เซนติเมตร (SD = 0.0) ความยาวรอบศีรษะแรกคลอดของทารกที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.183$) (ตาราง 6)

ตาราง 6 ลักษณะของทารกแรกคลอด จำแนกตามการติดเชื้อของหญิงตั้งครรภ์ และการเข้าร่วมโครงการรับยา AZT ในการป้องกันทารกถ่ายทอดเชื้อจากมารดาสู่ทารก

ลักษณะ	หญิงตั้งครรภ์		หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ				p-value *
	ไม่ติดเชื้อ		เข้าโครงการ		ไม่เข้าโครงการ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
น้ำหนัก (กรัม) ^a	3,017.48	381.16	2,805.28	433.72	2,430.56	654.20	< 0.001
ทารกน้ำหนักน้อย							
น้ำหนักปกติ	94	91.3	104	84.6	12	66.7	0.019
น้ำหนักน้อย	9	8.7	19	15.4	6	33.3	
Apgar Score ^b							
1 นาที	9.60	0.61	9.10	1.33	8.67	1.07	0.005
5 นาที	9.99	0.11	9.80	0.85	9.58	1.16	0.618
ความยาว (ซม.) ^c	50.24	2.25	49.62	2.54	45.0	7.38	0.018
ความยาวเส้นรอบศีรษะ (ซม.) ^d	33.23	1.43	33.10	2.31	29.0	0.0	0.183

* p-value จาก exact probability test

a ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน p-value จาก kruskal-Wallis test

จากการวิเคราะห์การคลอดของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม สรุปได้ว่า
ลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ วิธีการคลอด ปริมาณการเสียเลือด ลักษณะการคลอด
ของรก Apgar score ที่ 5 นาที และ ความยาวเส้นรอบศีรษะของทารก
ลักษณะที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ระยะเวลาถุงน้ำคร่ำแตก
หรือรั่วก่อนคลอด น้ำหนักแรกคลอดของทารก ทารกน้ำหนักน้อย Apgar score ที่ 1 นาที และ
ความยาวของทารก

ส่วนที่ 4 ผลการศึกษาหลังคลอด

4.1 ลักษณะของหญิงตั้งครรภ์หลังคลอด

การติดเชื้อ หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีการติดเชื้อ ร้อยละ 0, 1.6 และ 0 การติดเชื้อของหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.576$)

การมีชีวิตของมารดา หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ตายหลังคลอด ร้อยละ 0, 0.8 และ 4.8 ตามลำดับ การมีชีวิตของมารดาในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.162$)

ลักษณะที่เห็นมารดาครั้งสุดท้าย หญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีอาการผิดปกติในหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ ทั้ง 2 กลุ่ม ร้อยละ 0.8 และ 5.6 ตามลำดับ ลักษณะที่เห็นมารดาครั้งสุดท้ายในหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.142$) (ตาราง 7)

ตาราง 7 ลักษณะของหญิงตั้งครรภ์หลังคลอด จำแนกตามการเชื่อของหญิงตั้งครรภ์ และการเข้าร่วมโครงการรับยา AZT ในการป้องกันทารกถ่ายทอดเชื้อมารดาสู่ทารก

ลักษณะ	หญิงตั้งครรภ์		หญิงตั้งครรภ์ที่ติดเชื้อ				p-value *
	ไม่ติดเชื้อ		ไม่เข้าโครงการ		เข้าโครงการ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
การติดเชื้อ							0.576
ติดเชื้อ	0	0.0	2	1.6	0	0.0	
ไม่ติดเชื้อ	103	100.0	122	98.4	19	100.0	
การมีวิธีของมารดา							
มีวิธี	103	100.0	123	99.2	20	95.2	0.162
ตาย	0	0.0	1	0.8	1	4.8	
ลักษณะที่เห็นครั้งสุดท้าย							
ปกติ	103	100.0	123	99.2	17	94.4	0.142
ผิดปกติ	0	0.0	1	0.8	1	5.6	

* p-value จาก exact probability test

4.2 ลักษณะของการทากรจากการติดตามหลังคลอด

น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อเดือน ทากรที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์ มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นต่อเดือน เฉลี่ย 64.45 กรัม (SD = 206.44) ทากรที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นต่อเดือน เฉลี่ย 21.6 กรัม (SD = 13.36) ทากรที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่ไม่เข้าโครงการ AZT มีน้ำหนักเพิ่มขึ้นต่อเดือน เฉลี่ย 20.46 กรัม (SD = 8.08) น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อเดือนของทากรที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$)

การเจ็บป่วยของบุตร ทากรที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีการเจ็บป่วย ร้อยละ 24.4, 32.1 และ 30.0 ตามลำดับ การเจ็บป่วยของบุตรที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ไม่มีความแตกต่าง ($p = 0.658$)

การเสียชีวิตของบุตร ทากรที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ที่ไม่ติดเชื้อโรคเอดส์เสียชีวิตแล้ว ร้อยละ 0.0 ทากรที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อโรคเอดส์ที่เข้าโครงการและไม่เข้าโครงการ AZT เสียชีวิตแล้ว ร้อยละ 2.4 และ 15.0 การเสียชีวิตของบุตรที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.002$)

ลักษณะที่เห็นครั้งสุดท้าย ทากรที่คลอดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม ส่วนมากมีลักษณะปกติ ร้อยละ 99.0, 96.8 และ 83.3 ตามลำดับ ลักษณะของทากรที่เห็นครั้งสุดท้าย มีอาการผิดปกติ ร้อยละ 1.0, 3.2 และ 16.7 ลักษณะที่เห็นครั้งสุดท้ายของทากรที่เกิดจากหญิงตั้งครรภ์ทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.012$) (ตาราง 8)

ตาราง 8 ลักษณะของการจากากการติดตามหลังคลอดot จำนวนตามการติดเชื้อของหญิงตั้งครรภ์ และการเข้าร่วมโครงการรับยา AZT ในการป้องกัน การถ่ายทอดเชื้อจากมารดาสู่ทารก

ลักษณะ	หญิงตั้งครรภ์		หญิงตั้งครรภ์ติดเชื้อ				p-value *
	ไม่ติดเชื้อ		เข้าโครงการ		ไม่เข้าโครงการ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กรัม/เดือน) ^a	64.45	206.44	21.6	13.36	20.46	8.08	< 0.001
การเจ็บป่วยของบุตร							
มี	10	24.4	26	32.1	3	30.0	0.658
ไม่มี	31	75.6	55	67.9	7	70.0	
การมีชีวิตของบุตร							
เสียชีวิตแล้ว	0	0.0	3	2.4	3	15.0	0.002
ยังมีชีวิต	103	100.0	121	97.6	17	85.0	
ลักษณะที่เห็นครั้งสุดท้าย							
ปกติ	102	99.0	120	96.8	15	83.3	0.012
ผิดปกติ	1	1.0	4	3.2	3	16.7	

* p-value จาก exact probability test

a ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน p-value จาก kruskal-Wallis test

จากการวิเคราะห์หลังคลอดของหญิงตั้งครรภ์และบุตรทั้ง 3 กลุ่ม สรุปว่า
ลักษณะที่ไม่มีความแตกต่าง ได้แก่ การติดเชื้อหลังคลอด การมีชีวิตของมารดา
และลักษณะที่เห็นมารดาครั้งสุดท้าย
ลักษณะที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อเดือน
ของทารก การมีชีวิตของบุตร และลักษณะที่เห็นครั้งสุดท้ายของบุตร